

MANDY SCHUITEMAKER

kunst / cultuur advies

Provincie Flevoland

Fonds voor Culturele Ontwikkeling 2022-2024

Fonds voor culturele ontwikkeling 2022-2024

De provincie is in 2022 van start gegaan met een nieuw fonds om culturele instellingen en makers de mogelijkheid te bieden om zichzelf én hun aanbod te ontwikkelen. Daarmee kunnen zij een diverser publiek trekken.

Aansluiting cultuurbeleid

Het fonds voor artistieke en culturele ontwikkeling staat in het coalitieakkoord van de provincie Flevoland 2019-2023: ruimte voor de toekomst onder 'Aantrekkelijk Flevoland' genoemd als een behaald resultaat. Het is een van de resultaten waarmee de provincie samen met andere overheden zorgt voor een breed en divers kunstzinning en cultureel klimaat, bereikbaarheid van kunst en cultuur voor iedereen en het leveren van een bijdrage aan een prettige woonomgeving.

In de beleidsnota Cultuur 2021-2024 'Flevoland, ruimte voor cultuur', staat onder de pijler versterken makersklimaat als doelstelling voor 2024: 'In Flevoland is een gunstig klimaat voor nieuwe en gerenommeerde makers om buiten de gebaande paden te treden en nieuw aanbod te creëren. Flevoland is bij uitstek de provincie waar nieuw en actueel aanbod wordt gerealiseerd, waardoor nieuw publiek wordt aangeboord en de betrokkenheid van de Flevolandse groeit. Vitale cultuur heeft ruimte nodig voor groei, voor mislukking en opnieuw beginnen. Daarom richten we een speciaal fonds op voor artistieke en culturele ontwikkeling.'

In de cultuurnota 2025-2028 spreekt de provincie het streven uit om ook in de huidige beleidsperiode het makersklimaat in Flevoland te blijven versterken met succesvolle fondsonderdelen. Versterken doet de provincie tijdens deze beleidsperiode vanuit de ketengedachte van de ontwikkeling van een startende maker, naar een maker die al enige tijd bezig is (midcareer) tot de ervaren (top) professional. Behalve makers, wil de provincie lopende, succesvolle projecten, samenwerkingsverbanden, netwerken en platforms blijven ondersteunen en stimuleren.

Continuering en of bijsturing van de verschillende fondsonderdelen is afhankelijk van evaluatie. Hiertoe zijn ook middelen gereserveerd, voor wat betreft de onderdelen *Voordekunst* en *Nieuwe makers, nieuwe verhalen* in 2025. Voor de daaropvolgende periode zijn middelen gereserveerd onder de naam Versterken culturele infrastructuur met het oog op evaluatie van het fonds voor culturele ontwikkeling is conform het coalitieakkoord 2023-2027; begin 2025 worden op basis daarvan voorstellen geformuleerd voor eventuele aanpassing en voortzetting van onderdelen dan wel nieuwe vormen waarmee cultuur verder wordt versterkt.

Doel van het fonds

Het voornaamste doel van het fonds is het versterken van het makersklimaat. Onder het makersklimaat verstaat de provincie de (on)mogelijkheden die allerlei soorten makers zoals theatermakers, beeldend kunstenaars, musici en dansers in Flevoland hebben om zich te ontwikkelen, te produceren en eigen of gezamenlijk werk te tonen. Het fonds kan als vliegwiel werken: een sterker makersklimaat maakt de culturele sector in Flevoland sterker. Dit heeft een positieve uitwerking op en wisselwerking met andere sectoren zoals zorg en welzijn, onderwijs en economie. Dat komt de leefbaarheid, zichtbaarheid en aantrekkelijkheid van de provincie Flevoland als geheel ten goede. Een cultureel bruisend(er) Flevoland is bovendien een kritische succesfactor voor bedrijven en werknemers om zich hier te vestigen.

Opdrachtomschrijving

Werkwijze en aanleiding

In 2022 is het fonds van start gegaan. In het coalitieakkoord benoemde de provincie in 2024 te onderzoeken of de doelstellingen van het fonds zijn behaald, en/of aanpassing behoeven. Ambtelijk is hierbij gekozen voor een kwantitatief gegevensonderzoek, verstrekt in de vorm van een opdracht aan Mandy Schuitemaker Cultuur Advies, voor wat betreft de regeling *Nadere regels Mede mogelijk Maken* en de regeling *Versterken en vernieuwen*, bestaande uit een overzicht van:

- Aantal aanvragen + aangevraagd bedrag
- Aantal gehonoreerde aanvragen
- Herkomst aanvragen
- Spreiding binnen de provincie

Voor wat betreft *Voordekunst* zijn hierin ook de behaalde doelbedragen opgenomen.

Hierbij zijn bovenstaande data verzameld om de omvang en reikwijdte in beeld te brengen. Er is ambtelijk niet gekozen voor een kwalitatieve evaluatie door middel van bijvoorbeeld interviews met aanvragers, wel is gedurende de periode 2022-2024 tussentijds gemonitord door middel van reguliere accounthoudersgesprekken en contact met het culturele veld en tussenrapportages. Voor de regeling *Versterken en vernieuwen* is een onafhankelijke adviescommissie ingericht, ter borging van kwaliteit van de aanvragen en uitvoering, denk daarbij aan professionaliteit en innovatie, waaronder impact.

Op deze wijze heeft de provincie zich een beeld gevormd van de impact van de regelingen. In deze notitie zal ik aanbevelingen doen t.a.v. het fonds voor culturele ontwikkeling, voor wat betreft de regelingen *Nadere regels Mede mogelijk Maken*, *Versterken en vernieuwen* en het onderdeel *Voordekunst*.

Het onderdeel *Carte Blanche*, dat voorheen *Nieuwe makers, nieuwe verhalen* werd genoemd, is eveneens onderdeel van het fonds voor culturele ontwikkeling. Voor wat betreft *Carte Blanche* is door de provincie gekozen voor een programmatische opzet. Deze notitie betreft eveneens de behaalde kwantitatieve resultaten van het programma *Carte Blanche* t.b.v. evaluatie van het fonds voor culturele ontwikkeling. Voortzetting van *Carte Blanche* is eveneens afhankelijk van evaluatie. In het geval van continuering van *Carte Blanche* leeft ambtelijk de wens de huidige opzet en uitvoering van het programma verder te analyseren. Mogelijke verbeterpunten lijken in eerste instantie op het vlak van de praktische inrichting van het programma te liggen.

Regeling Mede mogelijk maken

De provincie is in 2022 van start gegaan met het fonds om culturele instellingen en makers de mogelijkheid te bieden om zichzelf én hun aanbod te ontwikkelen. Daarmee kunnen zij een diverser publiek trekken.

De regeling *Mede mogelijk maken* bood culturele instellingen en makers de mogelijkheid om aanvullende middelen aan te trekken voor hun culturele (samenwerkings)projecten in Flevoland. Subsidiabele activiteiten betreffen het inhuren van expertise voor het aanvragen van aanvullende financiële middelen elders of de inzet van een penvoerder bij bovenlokale of (inter)nationale samenwerkingsprojecten.

Overzicht gehonoreerd

Aanvrager	Aangevraagd	Verleend	Jaar	Herkomst
2Turven Hoog	€ 8625,-	€ 8625,-	2022	Amsterdam**
St. Flevo Ensemble	€ 7200,-	€ 6867,50	2023	Almere
St. StrandLAB Almere: Meerjarenplan Fevolab en BIS aanvraag 2025- 2028	€ 10.000,-	€ 10.000,-	2023	Almere
St. XL de Ateliers	€ 5500,-	€ 0,- *	2023	Dronten
St. de Schoor poppodium de Meester	€ 6.098,40	€ 0,- *	2024	Almere
Totalen (2022/2023/2024)	€ 37.423,40	€ 25.492,50		
*	<i>Aanvraag ingetrokken</i>			
**	<i>Vestigingsplaats; ontplooit activiteiten in Flevoland</i>			

In totaal was een aan te vragen bedrag beschikbaar van € 50.000,- per jaar voor dit onderdeel. Het totaal aantal aanvragen is achtergebleven bij de verwachte behoefte in het veld. De resterende middelen zijn binnen het fonds gebleven: onderschrijdingen op de geprogrammeerde budgetten in enig jaar zijn toegevoegd aan de budgettaire programmering van het daaropvolgende jaar. Eventuele onderschrijdingen binnen de begroting van het product cultuur in enig jaar gedurende de looptijd van het fonds zijn aan het budget voor het programmadeel van het fonds toegevoegd.

Het achterblijven van het aantal aanvragers bij de regeling *Mede mogelijk maken* wordt ambtelijk, op basis van signalen uit het veld, met name geweten aan het feit dat het lastig blijkt om te gaan met de twee fases qua uitvoering, inherent aan inrichting van de regeling: in de eerste plaats het werven voor de fondswerving en vervolgens de fondswerver te laten werven voor een project.

Aanbeveling: Ga ambtelijk na of bijsturing van de regeling noodzakelijk is op basis van de informatie uit het veld. Is er niet genoeg animo voor de regeling vanwege de opzet of is er (daarnaast) niet voldoende belangstelling? Op basis van de signalen uit het veld blijkt tot nog toe dat men moeite heeft met werving in z'n algemeenheid, wat de regeling lastig maakt qua toegankelijkheid. Het ligt voor de hand de regeling *Mede mogelijk maken* niet als dusdanig te continueren, maar beleidsmatig wel verder na te denken over het versterken van werving in zijn algemeenheid, mogelijk als onderdeel van verdere professionalisering en doorontwikkeling van het culturele veld.

Regeling Versterken en vernieuwen

De regeling *Versterken en vernieuwen* ondersteunt culturele instellingen bij het professionaliseren van en/of innoveren van hun organisatie. Bij professionaliseren gaat het om het versterken van het cultureel ondernemerschap en/of zakelijk leiderschap, onderzoek naar/advies over publieksactiviteiten, en het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen. Bij innovatie moet het in elk geval gaan om vernieuwing voor de aanvragende instelling. Er wordt gebruik gemaakt van een onafhankelijke adviescommissie ter beoordeling van de aanvragen van het criterium professionalisering op de punten impact, samenwerking en borging. Bij het criterium innovatie wordt gescoord op impact, reikwijdte en toepasbaarheid. Het subsidieplafond van de regeling betrof € 230.000,- jaarlijks.

De regeling is de afgelopen twee jaar ruim overvraagd en duidt daarmee op een duidelijke behoefte in het veld. Uiteraard komt het merendeel van de aanvragers uit Almere, evenals bij de regeling *Mede mogelijk maken*, aangezien daar de meeste culturele instellingen zijn gevestigd. De aanvrager uit Amsterdam betreft een organisatie die activiteiten ontplooit in Almere.

Aanvrager	Aangevraagd	Verleend	Jaar	Herkomst
St. Goede Rede Concerten	€ 32.000,-	€ 32.000,-	2022	Almere
St. Violini Capricciosi	€ 35.000,-	€ 0,-	2022	Almere
St. XL de Ateliers	€ 35.000,-	€ 0,-	2022	Dronten
Growing Music	€ 35.000,-	€ 0,-	2022	Almere
Kunstlinie Almere Flevoland	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2022	Almere
Casa Casla	€ 28.000,-	€ 28.000,-	2022	Almere
St. Oord	€ 35.000,-	€ 0,- **	2022	Emmeloord
St. Le Fay	€ 26.040,-	€ 26.040,-	2022	Almere
St. Apollo	€ 32.500,-	€ 32.500,-	2022	Lelystad
St. Internationaal Zomerfestival Flevoland	€ 21.000,-	€ 0,-	2022	Lelystad
Totalen 2022	€ 314.540,-	€ 153.540,-		
St. Almeers Jeugd Symfonie Orkest	€ 8000,-	€ 8000,-	2023	Almere
St. Inner Circle	€ 33.600,-	€ 33.600,-	2023	Almere
Anke en Foktje take over	€ 18.600,-	€ 18.600,-	2023	Almere
Vis a Vis	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2023	Almere
St. Lola: Now is the time	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2023	Almere
De Kubus: Flevo on stage	€ 35.000,-	€ 0,- *	2023	Lelystad
Gouden Haas	€ 35.000,-	€ 0,-	2023	Almere
Black Pencil	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2023	Almere
St. Casa Casla - kwartiermaker	€ 28.000,-	€ 0,- **	2023	Almere
Internat. Zomerfestival Flevoland	€ 21.500,-	€ 21.500,-	2023	Lelystad
St. 2+	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2023	Amsterdam***
Culturele muzikale activiteiten	€ 25.000,-	€ 0,-	2023	Urk

Totalen 2023	€ 344.700,-	€ 256.700,-		
*	<i>Aanvraag ingetrokken</i>			
**	<i>Aanvraag niet in behandeling genomen</i>			
***	<i>Vestigingsplaats; ontplooit activiteiten in Flevoland</i>			
Ankje en Foktje – beeldende kunst	€ 35.000,-	€ 0,-	2024	Almere
St. 2+ - transformatie organisatie	€ 35.000,-	€ 0,-	2024	Amsterdam***
Salty	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2024	Almere
Cultuurbedrijf NOP – zomer op Schokland	€ 26.880,-	€ 26.880,-	2024	Emmeloord
Kunstmuseum Flevoland – Land Art Lives	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2024	Almere
Gouden Haas	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2024	Almere
Prins te paard – doorontwikkeling en herbestemming	€ 35.000,-	€ 35.000,-		Nagele
Goede Rede – donateurs en sponsors	€ 30.000,-	€ 0,-	2024	Almere
St. Visisonor – versterken Black Pencil	€ 35.000,-	€ 35.000,-	2024	Almere
De Verbeelding Zeewolde	€ 24.296,-	€ 24.296,-	2024	Zeewolde
Totalen 2024	€ 326.176,-	€ 226.176,-		

Aanbeveling

Zowel de regeling *Mede mogelijk maken* als *Versterken en vernieuwen* zijn gericht op verdere ontwikkeling en versterking van de sector. Zowel op landelijk niveau als binnen de provincie Flevoland, is sprake van een behoefte aan professionalisering en innovatie van culturele instellingen. In Flevoland blijkt dit onder andere uit de animo voor de regeling *Versterken en vernieuwen*.

Om tegemoet te komen aan deze behoefte, die zal leiden tot verdere versterking van de provinciale infrastructuur, ligt het voor de hand ambtelijk verder te verkennen hoe het beste aan die behoefte kan worden voldaan.

Een scenario is het analyseren van de aanvragen en de bijbehorende eindverantwoording, om na te gaan of er wellicht een lijn valt te ontdekken in het type aanvragen. Gaat het bijvoorbeeld overwegend over publieksonderzoek? Of over zakelijk leiderschap? En hoe kun je daar als provincie beleidsmatig aan tegemoet komen in de huidige beleidsperiode, passend bij de provinciale doelstellingen en budgetten.

Een conclusie kan zijn de regeling *Versterken en vernieuwen* te continueren op basis van de overvraging, met daarbij geformuleerd duidelijke doelstellingen over waar de provincie wil staan qua professionalisering van de culturele infrastructuur over vier jaar.

Een andere invalshoek op het gebied van professionalisering zou deelname aan het programma LinC kunnen zijn, eventueel aanvullend op het continueren van de regeling *Versterken en vernieuwen*, afhankelijk van budgetten en ambities. Leiderschap in Cultuur (LinC) is een leerprogramma voor en door leiders in de culturele sector. Naast een landelijke variant, zijn er inmiddels diverse provincies die een LinC variant aanbieden, ter professionalisering en versterking van de regionale culturele infrastructuur: provincie Overijssel, Zeeland en Utrecht bieden een LinC programma aan, en de noordelijke provincies (Drenthe, Groningen, Friesland) bieden een gezamenlijk LinC programma aan. Er zijn eveneens een programma LinC Museumvereniging en specifiek een programma voor artistiek leiders.

Voordekunst

Voordekunst is het landelijke platform voor crowdfunding in de creatieve en culturele sector. Het heeft ruim 330.000 donateurs, sinds de oprichting in 2010 is ruim 32 miljoen gedoneerd, met als resultaat ruim 4700 succesvol afgeronde projecten. De verhouding bijdragen tussen matchingspartners en de crowd aan campagnes is globaal 70/30%. De provincies Zuid-Holland, Utrecht, Brabant, Gelderland en Limburg doen eveneens mee als partner. Provincies dragen een zogenaamde partnerbijdrage bij, de hoogte daarvan hangt samen met de omvang van de provincie en het aantal aanvragers. De provincie droeg maximaal 30% van het doelbedrag bij, met een maximale bijdrage van 5000,-

De bijdrage van de provincie Flevoland bedroeg in het eerste jaar (2022) van de samenwerking met Voordekunst 50.000,-. Het platform begeleidt vervolgens individuele makers bij het opzetten van hun crowdfunding campagne. De slagingskans van campagnes waar ook een provincie aan meedoet is zo'n 95%. Een provincie als partner wekt vertrouwen en trekt particuliere donateurs aan. Ook deelname van het Prins Bernard Cultuurfonds wekt vertrouwen, het PBC fonds Flevoland en Cultuurfonds Almere werken al samen met Voor de kunst, door deze samenwerking groeit het aantal Flevolandse campagnes. Deze manier van cofinanciering werkt als een vliegwiel. De provincie stemt aan de voorkant met de betrokken partijen af, zodat de drie Flevolandse fondsen elkaar versterken en er tegelijkertijd sprake blijft van een hoge mate van crowdfunding bij andere partijen.

Overzicht resultaat 2022 - december 2024

	Resultaat
Aantal projecten	39 projecten
Aantal donateurs	2776 donateurs
Slagingspercentage	100%
Totaal provinciale bijdrage	€ 68.891,-
Totaal opgehaald crowdfunding	€ 296.153,-

Met een provinciale bijdrage van € 68.891,- is de afgelopen twee jaar € 296.153,- opgehaald aan crowdfunding, een bedrag dat landt in de Flevolandse culturele infrastructuur door slimme samenwerking en het bundelen van krachten. Niet voor niets wordt het onderdeel *Voordekunst* in de huidige beleidsperiode in 2025, en wellicht op basis van de evaluatie ook daarna gecontinueerd; binnen route 2 'Cultuur maken' pijler startende makers van de cultuurnota omschrijft de provincie het volgende:

"Een maker die net is begonnen, is vaak op zoek naar financiële middelen en zet eerste stappen op het gebied van fondswerving. Crowdfunding, het ophalen van geld bij bedrijven en/of particulieren, is dan een laagdrempelige manier. Om dit ook voor starters of makers met een relatief klein project in Flevoland toegankelijk te maken, heeft de provincie zich eerder als matchfundingpartner aangesloten bij het landelijke crowdfundingplatform voordekunst.nl. Dit partnerschap is erg succesvol en willen we dan ook voort zetten. Door deze matchfunding kunnen makers uit Flevoland een bijdrage ontvangen van de provincie wanneer zij een creatieve crowdfundingcampagne starten op voordekunst.nl. Naast de provincie Flevoland dragen ook andere Flevolandse partners bij aan het platform, namelijk Cultuurfonds Flevoland en Cultuurfonds Almere. De gezamenlijke bijdrage kan oplopen tot 50% van het doelbedrag dat de maker wil ophalen. Sinds de deelname van de provincie aan Voordekunst in najaar 2022 is bijna 100% van de campagnes van Flevolandse makers geslaagd en zijn de bijdragen van de provincie door gevers uit de 'crowd' 4,7 keer vermenigvuldigd."

Aanbeveling:

Het ligt voor de hand *Voordekunst.nl* te continueren, op basis van bovenstaande resultaten qua bereik en provinciale investering versus totaal opgehaald bedrag aan crowdfunding, een bedrag dat rechtstreeks landt in de culturele infrastructuur van Flevoland.

Programma Nieuwe makers, nieuwe verhalen: Carte Blanche

Beleid

In Flevoland wonen veel jonge makers met een verscheidenheid in achtergrond. Het culturele landschap is daar nog geen afspiegeling van, terwijl juist deze makers zorgen voor culturele vernieuwing. De provincie heeft met het fonds daartoe een mogelijkheid willen creëren. Het programma 'Nieuwe makers, nieuwe verhalen' biedt geselecteerde makers met een maatwerktraject de mogelijkheid om zich verder te ontwikkelen als professional. Verhalen over het hier en nu voegen nieuwe hoofdstukken toe aan 'Het verhaal van Flevoland', zoals beoogd met het vastgestelde cultuurbeleid.

De doelen van het programma 'Nieuwe makers, nieuwe verhalen' zijn gericht op de volgende samenhangende gebieden:

1. Makers
2. Publiek
3. Culturele infrastructuur
4. Culturele sector

Op 24 mei 2022 besloten GS tot inhuur van een programmamaker voor de uitvoer van het programma 'Nieuwe makers, nieuwe verhalen'. Voor de makers zijn (selectie)criteria vastgesteld, voor het programma als geheel zijn kwantitatieve en kwalitatieve doelen benoemd. De programmamaker scout actief individuele/groepjes makers c.q. deelnemers aan het programma. Op basis van hun offertes, kunnen zij opdrachten krijgen.

Uit de cultuurnota 2025-2028 van de provincie:

'De vernieuwende werkwijze sluit aan bij het advies van de Raad voor Cultuur 'Toegang tot Cultuur' waar het gaat over het actief benaderen van makers (scouten), het betrekken van andere kunstvormen en makers op een andere manier laten aanvragen en beoordelen. De provincie bouwt nu voort op de stevige basis die is gelegd.' De beschikbare middelen en continuering van Carte Blanche hangen eveneens samen met de evaluatie.

Resultaten

Uit de meest recente tussenrapportage van Carte Blanche blijkt dat het programma in een behoefte voorziet: het ontwikkeltraject is vijf keer overvraagd. In dezelfde rapportage geeft Carte Blanche aan dat de volgende resultaten zijn behaald:

Doelstelling	Resultaat
20 tot 40 makers per jaar	300 makers
40.000 bezoekers (totaal)	95.000 bezoekers
Diversiteit in makers	Ja (verwijzing naar beelden en activiteiten)
Commitment van makers	Contractueel vastgelegd
Cohesie podia	Contractueel vastgelegd
Verdienpotentieel: Het programma streeft ernaar om 30% van haar programmakosten terug te verdienen uit o.a. publieksinkomsten, sponsoring en donaties.	Het resultaat over 2024 is 18%, gezien de looptijd van Carte Blanche is hier nog potentie tot groei.

Aanbeveling:

Op basis van resultaten en passend bij het beleid van de provincie; continuering van Carte Blanche, met bijsturing op de formele kant (technische inrichting van het programma) maar met behoud van de vernieuwende werkwijze en huidige energie en met oog voor het verder ontwikkelen van en afspraken maken over verdienpotentieel.